

"Sebr ve taksim" ne demektir, açıklar mısınız?

Sebr: Kelime olarak *denemek, imtihan etmek* manalarına gelir. Kuyunun derinliğini anlamak için yoklamak gibi. **Sebrin en önemli manası;** ispatlanacak şeyin dışındaki muhtemel ve mümkün hallerini inceleyip tetkik ettikten sonra, onları ayıklayıp saf dışı etmektir. Muhtemel ve mümkün manalar ayıklandığı ve saf dışı bırakıldığı zaman, asıl ispat edilmesi istenen hal ve durum sabitlik kazanır.

Taksim: Kelime olarak *bölme, parçalara ayırma* anlamına gelip, bu **delildeki manası ise;** ispat edilecek şeyin mümkün ve muhtemel her durumunu sınıflandırıp tasnif ettikten sonra, **sebr etmek** yani parçalara ayrılmış her bir imkan ve ihtimali incelemek ve hakikatini beyan etmek anlamına geliyor.

Sebr ve taksim: *Mantıkta bir isbatlama tarzı ve usulüdür.* Bu iki kelime beraber kullanıldığı gibi, "**delil-i taksim, delil-i münkasım**" gibi tâbirlerle de söylenir. Bu isbatlamada bir şeyin aslında bulunan vasıflar, illet olmaktan birer birer ibtal edildikten sonra, tam illet olmaya elverişli olan tesbit edilir.

Mesela; Peygamber Efendimiz (asv)'in muhtemel ve mümkün olan bütün menfi ve müspet sıfatlarını taksim ettikten sonra, taksim edilen bu menfi sıfatların imkansızlığını **sebredip** yani **tahkik ve tetkik** ile ortaya koyup ispat edildiği zaman, onun müspet ve mükemmel sıfatları sabitlenip ispat edilmiş olur.

"*O doğru veya yalancı bir insandır.*", önermesi taksim oluyor, bu iki halden başka da bir hal olmayacağına göre bu sıfatlardan yalancı olmasının imkansızlığı ispat edildiği zaman, onun doğru bir insan olduğu sabitlenmiş ve ispatlanmış oluyor. Bu misali diğer hususlarda tatbik edebiliriz.